

Nr 745.

Av herr **Nilsson** i Karlstad **m. fl.**, i *anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 225, angående försvarsväsendets ordnande.*

Förslaget om Värmlands regementes indragning har inom de bygder, varifrån regementet rekryteras, väckt djup oro och förstämning. Oberoende av politisk åskådning och inställning till försvarsfrågan i övrigt håller man där bestämt före, att regementet bör bibehållas. Härför kunna åberopas bland annat följande vägande särskilda motiv.

I enlighet med propositionen om försvarsväsendets ordnande skulle till Karlstad förläggas dels en jaktflygflottilj, dels en mobiliseringscentral för ingenjörtrupper, vid vilken övningar i fred eventuellt skulle komma att anordnas.

En förläggning till Karlstad av en ensam flygflottilj skulle i hög grad försvåra den så betydelsefulla samövningen mellan flyg- och marktruppförband. Hänsynen till ordnandet av hemortsförsvaret och den särskilda utbildningen härför talar dessutom för en samförläggning av flygtrupp och infanteri. Genom bibehållandet av Värmlands regemente och förläggning till Karlstad av en flygflottilj skulle grunden där kunna läggas till en utbildningscentral i luftförsvarstjänst, vid vilken även tillfällig samövning med motoriserat luftvärnsartilleri från Karlsborg jämförelsevis lätt skulle kunna anordnas. Särskilt olämplig måste den i propositionen föreslagna förläggningen av en ensam flygflottilj till Karlstad framstå, om man beaktar, att enligt propositionen två av de föreslagna fem flygflottiljerna komma att förläggas skilda från andra stridande truppslag, nämligen i Västerås och Karlstad. Både ur flygvapnets och arméns synpunkt bör därför Värmlands regemente bibehållas.

Den föreslagna förläggningen till Karlstad av en mobiliseringscentral jämte en övningsplats för ingenjörtrupp innebär en strävan att för ingenjörvapnet tillgodogöra sig de fördelar, som vid en förläggning till sagda stad kunna erbjudas detta truppslag. Enligt chefens för fortifikationen yttrande över försvarskommissionens betänkande och förslag är Karlstad den utan jämförelse lämpligaste förläggningsplatsen för ett ingenjörtruppförband. Av någon större betydelse för ingenjörtruppernas allsidiga utbildning och allmänna användbarhet kan dock den uti propositionen föreslagna förläggningen till Karlstad av en mobiliseringscentral för detta truppslag samt det i utsikt ställda förläggandet dit av övningar för ingenjörtrupp icke beräknas bliva, enär ett rationellt utnyttjande av Karlstadsterrängens och den närbelägna traktens stora möjligheter icke kan ske annat än under samövning med infanteri av tillräcklig styrka. De omfattande uppgifter, som vid sådan samövning tillkomma infanteriet, enligt vad oss från sakkunnigt militärt håll meddelats, kunna så-

lunda icke lösas av den exempelvis vid en bataljon förefintliga befälskadern, vartill kommer, att den i en dylik truppstyrka ingående truppens numerär är för liten för dylik samövnings lämpliga anordnande. Erforderlig infanteristyrka torde icke lämpligen kunna ställas till förfogande med mindre än att ett infanteriregemente är förlagt till Karlstad, vilket ock framgår av chefens för fortifikationen tidigare åberopade yttrande. Vid bibehållande av det nuvarande infanteriregementet i Karlstad skulle där, under samverkan mellan infanteri och ingenjörtrupp, för jämförelsevis ringa kostnad dessutom kunna ordnas en utbildningscentral för särskild utbildning i strid om vattendrag och ställningar i allmänhet, framför allt i skogsterräng. Försvarskommissionens inställning till ifrågavarande slag av utbildning framgår icke av dess betänkande. Frågan har denna gång bragts på tal genom chefens för fortifikationen ovan åberopade yttrande. Tillgången på en sådan utbildningscentral skulle otvivelaktigt kunna bliva av mycket stor betydelse för avsevärda delar av truppförbanden i södra och mellersta Sverige samt öka dessas allmänna användbarhet, särskilt vid vissa krigsfall, där strider om vattendrag och i skog i många fall äro att förutse.

Utöver det ovan anförda, av vilket framgår den synnerligen stora betydelse en förläggning av infanteri i Karlstad har för såväl flygvapnet som ingenjörtrupperna, må ytterligare framhållas, att Värmlands regementes förläggningsort erbjuder större möjligheter till tryggad mobilisering, utbildning och vad därmed vid krigstillfälle sammanhör än som i regel är förhållandet i vårt land. Med flygvapnets nuvarande verkningsförmåga och än mer under beaktande av en påräknelig utveckling av densamma är en tryggad förläggning i fred av truppförbanden av särskild betydelse, vilket ock av försvarskommissionen framhålles i samband med en föreslagen förläggning till Karlstad av flygtruppförband. — Karlstads läge är dessutom ur kommunikationssynpunkt fördelaktigt med hänsyn till det mobiliserade regementets förflyttning vid sannolika krigsfall. Härtill kommer, att Värmland och Dal äro gränslandskap.

Värmlands regementes förläggningsort erbjuder, förutom de möjligheter till samövning, som ovan berörts, sällsynt goda utbildningsförhållanden för olika infanteriutbildning. För ett regementes krigsduglighet måste detta anses vara av synnerlig betydelse.

Med avseende å förläggningsmöjligheterna i Karlstad må anföras, att enligt gjorda utredningar en förläggning till det nuvarande etablissementet av infanteriregementet och en flygflottilj samt dessutom ifrågasatt ingenjörtrupp är möjlig utan avsevärda merkostnader, därest det ökade behovet av förläggningsutrymme under repetitionsövningarna tillgodoses förmedelst baracker. Härvid kunna å Trossnäs befintliga sådana användas antingen på platsen eller flyttade till Karlstad. I detta sammanhang bör beaktas, att kostnaderna för ifrågavarande förläggningsanordningar torde bliva relativt obetydliga i jämförelse med de ekonomiska konsekvenser, som kunna uppstå för kronan genom regementets indragning. Det avtal, som reglerar övningsområdets upplåtelse, är nämligen avfattat så, att kronan i händelse av regementets indragning riskerar att förlora huvuddelen av den värdefulla och välbelägna mark den nu äger.

Hänsyn till befolkningsförhållandena synes likaledes tala emot en indragning av Värmlands regemente. Regimentets inskrivningsområde består för närvarande av tre värmländska och ett dalsländskt rullföringsområde. Det bör emellertid uppmärksammas, att inom landskapet Värmland finnas ytterligare två rullföringsområden, nämligen Kristinehamns rullföringsområde, i stort sett den del av sydöstra Värmland, som vid Närke-Värmlands regementes uppdelning 1812 lades under Närkes regemente och vilken nu lämnar värnpliktiga till Livregementets grenadjärer, samt Filipstads rullföringsområde, vilket först tilldelades Värmlands fältjägare, därefter lades under Västmanlands regemente och nu lämnar värnpliktiga till Livregementets grenadjärer. Värmland och angränsande delar av Dal äro sålunda av den storlek, att de i krig och fred böra uppställa ett infanteriregemente. Skulle den av ålder högt skattade förmånen, för att icke säga rättigheten, att vapenövas inom egna landamärens berövas Värmlands ungdom, torde det på grund av dess säregna kynne bliva svårt att skapa den lämpliga miljö, som kräves för nåendet av bästa möjliga utbildningsresultat. Samtidigt skulle man avsäga sig den oskattbara tillgång, som det nuvarande landskapsregementets tillvaro innebär, vilken icke minst är betydelsefull för det mobiliserade förbandets fasthet. Det synes vara av intresse att här omnämna, att av Värmlands regementes officers- och underofficerskårers personal icke mindre än 72 procent, respektive 79 procent utgöras av infödda värmlänningar, trots att regementet vid år 1925 verkställda regementsindragningar erhöi ett icke ringa personaltillskott från andra landskap än Värmland. Även bör i detta sammanhang beaktas, att Värmland år 1901 redan berövats ett truppförband, nämligen de fältjägare, som Kungl. Maj:tt i samband med deras uppsättning förband sig att till evärdelig tid hålla på värmlandsgränsen. Ytterligare synes det psykologiskt olämpligt att en tredje gång på mindre än ett halvt sekel rubba den militära indelningen i vad angår Dal.

Värmlands regementes indragning skulle ytterligare för bygdens befolkning medföra allvarliga ekonomiska följder, vilka icke kunna kompenseras genom en förläggning i Karlstad av numerärt svaga specialtruppförband. Förutom tidigare antydda förluster av mark kan en sådan indragning för kronans del beräknas medföra en ganska väsentlig ökning av utgifterna för de värnpliktigas färder till och från förläggningsorten.

Värmlands regementes historia och traditioner tala dessutom i sin mån kraftigt för dess bibehållande, och befolkningen inom de västsvenska bygderna håller bestämt före, att dess regemente bör bibehållas.

Den utomordentligt viktiga frågan om vilka fredstruppförband, som i samband med en övergång till ny försvarsordning eventuellt böra ifrågakomma till indragning, är i hög grad en avvägningsfråga, vid vilken olika synpunkter böra komma i betraktande. De militära synpunkterna måste härvid, enligt under-tecknades åsikt, tillmätas synnerlig betydelse. Vid en dylik avvägning torde

frågan om krigsförbandens allmänna och speciella användning icke kunna förbigås. Med hänsyn härtill hava ock de av oss ovan anförda motiven framlagts.

För undertecknade har det icke varit möjligt att bedöma de skäl, som föranlett försvarskommissionen att föreslå Värmlands regemente till indragning, då några särskilda motiv härför icke framlagts uti betänkandet, ett förhållande som ock påtalades av särskilda deputerade från Värmland vid personlig uppvaktning hos hans excellens statsministern och hos försvarsministern den 26 oktober 1935. För de militära myndigheterna i allmänhet borde frågan om de av kommissionen föreslagna regementsindragningarna likaledes hava varit synnerligen svårbedömbär då, såvitt känt är, dessa myndigheter måste beträffande nämnda fråga grunda sina uttalanden uteslutande på i kommissionsbetänkandet framlagda uppgifter m. m. En »avvägning» mellan de olika fredsförbanden med avseende å dessas särskilda betydelse för rikets försvar har icke heller, såvitt undertecknade kunnat finna, kommit till synes i myndigheternas yttranden rörande infanteriregementena, på ett undantag när, nämligen uti chefens för generalstabens yttrande. Där säges nämligen beträffande Västerbottens regemente, att »detta regemente under alla förhållanden borde äga bestånd, eventuellt på ett annat regementes bekostnad.»

Enligt undertecknades åsikt måste, innan beslut fattas angående eventuell indragning av nu förefintliga fredsförband eller förminskning av dessas styrka, »avvägning» ske mellan fredsregementena även med hänsyn till dessas särskilda, kvalitativa betydelse för rikets försvar, varvid av oss ovan framförda motiv böra beaktas. Intill dess resultatet av en dylik undersökning framlagts och därvid framkomna resultat med bestämdhet påvisa, att Värmlands regemente bör indragas eller förminsкас, måste undertecknade hävda den meningen, att detta truppförband bör bibehållas såsom regemente.

Under återopande av det nu anförda få vi hemställa,

att i den arméorganisation, som kan komma att av riksdagen beslutas, nuvarande Värmlands regemente måtte bibehållas såsom regementsförband.

Stockholm den 18 april 1936.

Nils Nilsson
i Karlstad.

Osc. Werner
i Höljen.

Nils Persson
i Grytterud.

Carl Björling.

H. Hallén.

Arthur Gustafson
i Kasenberg.